

Міністерство освіти і науки України
Чернігівський промислово-економічний коледж
Київського національного університету технологій та дизайну

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора з НР

_____ Л.М. Рославець

_____ 20__ р.

**Методичне забезпечення
семінарських занять з дисципліни
«Економічна теорія»
для студентів 2 курсу
спеціальності**

022 «Дизайн»

Уклав

В.В. Мороз

Розглянуто на засіданні
циклової комісії

комісії обліково-аналітичних та економічних дисциплін

Протокол №__ від __ _____ 20__ року

Голова циклової комісії

І.В.Ренська

Семінарське заняття № 1

Тема: Економічні потреби і виробничі можливості суспільства.

Мета: сформувати та закріпити знання про предмет економічної теорії, її категорії та закони, дослідити зародження та розвиток світової економічної думки, сформувати уяву про основні постулати економічної науки та обґрунтувати проблему обмеженості ресурсів шляхом побудови та аналізу форми кривої виробничих можливостей.

План:

- 1 Предмет, основні функції економічної теорії. Економічні категорії і закони.
- 2 Зародження економічної теорії як науки. Основні напрями і школи світової економічної думки.
- 3 Економічні потреби суспільства, їх сутність і класифікація. Безмежність потреб.
- 4 Крива виробничих можливостей, аналіз її форми та висновки з нього.

Основні поняття та категорії для засвоєння теми: економіка, економічні закони та категорії, суспільне багатство, альтернативна вартість, проблема вибору, меркантилізм, фізіократія, трудова теорія вартості, граничний аналіз, гранична корисність.

Теми рефератів:

- 1 Адам Сміт та трудова теорія вартості
- 2 Економічне вчення К.Маркса та висновки з нього

Матеріально-технічне забезпечення та дидактичні засоби, ТЗН:
мультимедійний проектор, дошка

Література:

- Економічна теорія: Політекономія: Підручник / За ред. В.Д.Базилевича. – К, : Знання, 2006, с.13-37, 39-57,
- Основи економічної теорії: Підручник / за ред. А.А.Чухна. – К.: Вища шк., 2001, с.8-42,
- Самюелсон Пол., Нордгаус Вільям «Макроекономіка» - К.: «Основи», 1995, с.55-62

Семінарське заняття № 2

Тема: Економічні відносини власності.

Мета: сформувати та закріпити уявлення про сутність економічної системи, її різновиди і класифікацію, а також про сутність власності, її типи, форми та місце в економічній системі суспільства.

План:

- 1 Економічна система: її сутність та структурні елементи. Типи і еволюція економічних систем.
- 2 Класифікація економічних систем за формами власності на засоби виробництва і за способом управління господарською діяльністю.
- 3 Власність, її сутність і місце в економічній системі.
- 4 Реалізація прав власності. Суб'єкти та об'єкти власності. Типи, форми і види власності.

Основні поняття та категорії для засвоєння теми: економічна система, засоби виробництва, традиційна, ринкова, командна і змішана економічна системи, власність, право власності, володіння, користування, розпорядження.

Теми рефератів:

- 1 Закономірності та особливості розвитку перехідних економік. Економічні реформи в Україні.
- 2 Тенденції в розвитку відносин власності в Україні та у світі.

Матеріально-технічне забезпечення та дидактичні засоби, ТЗН:
мультимедійний проектор, дошка

Література:

- Економічна теорія: Політекономія: Підручник / За ред. В.Д.Базилевича. – К. : Знання, 2006, с.59-92,
- Основи економічної теорії під ред. С.В.Мочерного, Тернопіль, 1994 р., с.511-570, 71-86, 34-44
- Основи економічної теорії: Підручник / за ред. А.А.Чухна. – К.: Вища шк., 2001, с.52-84, 67-77.

Семінарське заняття № 3

Тема: Форми організації суспільного виробництва. Гроші. Товарно-грошові відносини

Мета: сформувані знання про основні форми суспільного виробництва та основні властивості товару, про історію виникнення, суспільне значення грошей. Проаналізувати явище інфляції, способи її вимірювання та її соціально-економічні наслідки

План:

- 1 Натуральне виробництво: сутність, риси, історичні межі.
- 2 Товарне виробництво: причини виникнення, сутність. Основні властивості товару.
- 3 Виникнення і розвиток грошових відносин. Функції грошей та їх типи.
- 4 Суть, причини, види і соціально-економічні наслідки інфляції.

Основні поняття та категорії для засвоєння теми: натуральне виробництво, товарне виробництво, товар, споживча вартість, корисність, обмінна вартість, вартість, ціна, гроші, інфляція попиту, інфляція витрат, темп інфляції, дефлятор ВВП, індекс споживчих цін.

Теми рефератів:

- 1 Альтернативні теорії вартості і ціни.
- 2 Історія виникнення та відміни золотого стандарту

Матеріально-технічне забезпечення та дидактичні засоби, ТЗН:

дошка, мультимедійний проектор

Література:

Економічна теорія: Політекономія: Підручник / За ред. В.Д.Базилевича. – К. : Знання, 2006, с.113-150, 152-187,

Основи економічної теорії: Підручник / за ред. А.А.Чухна. – К.: Вища шк., 2001, с.98-126, 500-508.

Семінарське заняття № 4,5

Тема: Ринок як економічна форма організації суспільного виробництва.
Структура та інфраструктура ринку.

Мета: сформувати знання про сутність ринку, його функції та умови формування, ефективність ринку, особливості становлення ринкових відносин в Україні.

План:

- 1 Сутність ринку, його функції та умови формування.
- 2 Структура ринку.
- 3 Моделі ринкової економіки.
- 4 Особливості становлення ринкових відносин в Україні.
- 5 Ринкова інфраструктура.

Основні поняття та категорії для засвоєння теми: ринок, ціна рівноваги, вільний ринок, функції ринку, умови формування ринку, класифікація ринку, ринок праці, світовий ринок, модель ринкової економіки, ринкова модель для України, прискорений шлях, ринкова інфраструктура, предмет споживання.

Теми рефератів:

- 1 Загальна характеристика вільного ринку.
- 2 Риси, властивості біржового товару.

Матеріально-технічне забезпечення та дидактичні засоби, ТЗН:
дошка, мультимедійний проектор.

Література:

- Економічна теорія: Політекономія: Підручник / За ред. В.Д.Базилевича. – К, : Знання, 2006 , с.267-288, 290-315,
- Основи економічної теорії: Підручник / за ред..А.А.Чухна. – К.: Вища шк., 2001, с.236-252 , 252-257.

Семінарське заняття № 6

Тема: Капітал. Витрати виробництва і прибуток.

Мета: сформувати уявлення про сутність капіталу, витрат виробництва та прибутку.

План:

- 1 Загальна характеристика капіталу.
- 2 Поняття витрат та собівартості.
- 3 Сутність прибутку підприємства, його види.

Основні поняття та категорії для засвоєння теми: капітал, витрати, поточні витрати, економічні елементи витрат, види прибутку.

Теми рефератів:

- 1 Доцільність використання систем управління витратами на вітчизняних підприємствах з урахуванням зарубіжного досвіду.
- 2 Загальноприйнята практика використання прибутку підприємства.

Матеріально-технічне забезпечення та дидактичні засоби, ТЗН:
дошка, мультимедійний проектор

Література:

- Економічна теорія: Політекономія: Підручник / За ред. В.Д.Базилевича. – К, : Знання, 2006, с.410-442,
- Макроекономіка і мікроекономіка: Підруч. У 2 ч. / за заг. ред. С.Будаговської – К: «Основи», 2001, с.221-229,
- Основи економічної теорії під ред. С.В.Мочерного, Тернопіль, 1994 р., с.175-180.

Семінарське заняття № 7

Тема: Державне регулювання національної економіки.

Мета: сформувати уявлення про світове господарство як складну систему зв'язків між національними економіками країн світу та вивчити процес виникнення міжнародних економічних відносин та їх основні форми.

План:

- 1 Національна економіка: сутність, структура і особливості.
- 2 Доходи і витрати в національній економіці.
- 3 Система національних рахунків.

Основні поняття та категорії для засвоєння теми: національна економіка, суб'єкт національної економіки, реальний потік чинників виробництва, ринок товарів і послуг, валовий національний дохід.

Теми рефератів:

- 1 ВВП і економічний добробут.
- 2 Національна економіка та її особливості.

Матеріально-технічне забезпечення та дидактичні засоби, ТЗН:
дошка, мультимедійний проектор

Література:

Економічна теорія: Політекономія: Підручник / За ред. В.Д.Базилевича. – К. : Знання, 2006, с.558-573, с.578-581,

Макроекономіка і мікроекономіка: Підруч. У 2 ч. / за заг. ред. С.Будаговської – К: «Основи», 2001, с.366-385, 405-425,

Основи економічної теорії: Підручник / за ред. А.А.Чухна. – К.: Вища шк., 2001, с.541-543, 550-555.

Література

Основна література

- 1 Економічна теорія: Політекономія: Підручник / За ред. В.Д.Базилевича. – К. : Знання, 2006.
- 2 Основи економічної теорії: політекономічний аспект, під ред. Г.Н.Климка, К.1994 р.
- 3 Політична економія: Навч. посібник / За ред. К. Т. Кривенка. -К.: ЮШУ, 2002.
- 4 Макроекономіка і мікроекономіка: Підруч. У 2 ч. / за заг. ред. С.Будаговської – К: «Основи», 2001
- 5 Основи економічної теорії під ред. С.В.Мочерного, Тернопіль, 1994 р.
- 6 Білик В.О. «Економічна теорія. Початковий курс»: Навч.посібник/ - К: Вища шк. 1992
- 7 Ніколенко Ю. Основи економічної теорії, навч.посібник, кн. 1,2, Київ, 1994 р.
- 8 Основи економічної теорії: Підручник / за ред..А.А.Чухна. – К.: Вища шк., 2001
- 9 Самюелсон Пол., Нордгаус Вільям «Макроекономіка» - К.: «Основи», 1995
- 10 С.Дзюбик, О.Ривак. “Основи економічної теорії” Київ, 1994 р.
- 11 Економічна теорія. Початковий курс під. Ред. В.О.Білика, М.М.Гузик, Київ, 1994 р.
- 12 Вводный курс по экономической теории. Учебник для лицеев, ред. Г.П.Журавлевой., Москва, ИНФРА-М.
- 13 К.Р. Макконнелл, С.Л.Брю “Экономикс”, Москва, изд. «Республика», 1995 г.

Додаткова література

- 14 Деньги. Київ, “Україна,” 1997 р.
- 15 Дж.Г.младший, К.О’Делл. Американский менеджмент на пороге 20 в. Москва, «Экономика», 1991 г.
- 16 К. Гелбрейт. Экономические теории и цели общества. М. Прогресс, 1979 г.
- 17 П. Бернгольц. Собственность, рынок, деньги. /Вопросы экономики.-1990 г. № 12.
- 18 Харрис С. Денежная теория. М. Прогресс, 1990 г.
- 19 Хикс Дж..Стоимость и капитал. М., Прогресс, 1988 г.
- 20 Эрхард Л. Благосостояние для всех., М.,: Начало-Пресс, 1991г.
- 21 Фридмен М. Капитализм и свобода. /Эко/-1991 г. №7.
- 22 Корнаи Я. Путь к свободной экономике. М.,: Начало-Пресс, 1991 г. Стародубская И.В. От монополизма к конкуренции. М. Политиздат, 1990 г.
- 23 Базилюк А. Визначальні проблеми соціального розвитку України. - 1996. - №] 2, с. 27-28.

- 24 Бадер В. — Методологічні проблеми викладання економічної теорії// Економіка України. - 1994. № 8, с. 60-66.
- 25 Башнянин Г.І., Лазур П.Ю., Медведєв В.С. Політична економія: підручник. - К., Ніка-Центр Ельга, 2000.
- 26 Бендерський Ю. Реалії світогосподарських процесів і місце в них України. // Економіка України - 2000. № 1.
- 27 Білоус Г. Розвиток малого підприємництва в Україні /7 Економіка України. - - 2000. - № 2.
- 28 Богиня Д., Волинський Г " Державне регулювання перехідних процесів // Економіка України. - 1999. № 5.
- 29 Верховодова Л. Підприємництво. Нові форми господарювання // Економіка України. - 1992. - № 10, с. 27-28.